BIJLAGE 3.

Rapport-overzicht.

Rapport:

AKK projectnummer en naam:	ACV-0028 Eerlijke Prijs (H)eerlijke Prijs
Titel rapport::	Eindrapport 'Eerlijke Prijs-Heerlijke Prijs'
Subtitel:	Open Kostprijscalculatie in de keten van biologisch varkensvlees
Naam auteurs:	Ing. R. Hoste en Ing. G.W. Stoffer Bsc, Ir. M.H.A. Steverink.
Codes **Ketenkennisgebied(en)**:	1.8, 2.4 en 4.3
ISBN-nummer (indien mogelijk)	n.v.t.
Aantal pagina's:	25
Contactpersoon voor opvragen rapport:	Ir. M.H.A. Steverink Stichting Platform Biologica
Datum uitgave	mei 2003
Openbaar / Niet Openbaar :	openbaar
Datum vrijgave (indien niet openbaar)	n.v.t.

Samenvatting:
De biologische varkensvleesproductie in Nederland is in opkomst en heeft nog niet veel marktvolume. Schaalvergroting en kwaliteitsverbetering zijn twee sleutelwoorden voor de biologische varkensvleesproductie. Een vraaggestuurde ketenaanpak is hiervoor noodzakelijk. Duidelijkheid over de prijsvorming in de keten en afspraken hierover tussen de ketenpartijen moeten goed onderbouwd worden.
Projectdoelstelling is: Een model ontwikkelen voor het berekenen van de kostprijs voor de verschillende schakels in de keten en voor de ketenpartners gezamenlijk, zodat de kosten transparant worden en sturing op kostenbeheersing mogelijk maakt.
Het beoogde resultaat uit het project is : Beschrijving van een samenwerkingsvorm waarin is vastgelegd hoe prijsvorming plaatsvindt tussen ketenpartners.Het model is gebaseerd op de Activity Based Costing-methode. De samenwerking tussen de ketenpartijen is gedurende het project intensiever geworden. Door een goede samenwerking wilden ze het product biologisch varkensvlees sterker in de markt zetten.
Het project heeft o.a. dit concrete resultaat opgeleverd: Een rekenmodel gebaseerd op de Activity Based Costing methode
Succesfactoren(omgekeerd faalfactoren) zijn: 'Bedrijfs' informatie te geven die normaal gesproken niet openbaar is, het einddoel van het project elke keer goed voor ogen te houden en openheid in het proces van samenwerken.

Artikel:

AKK projectnummer en naam	ACV-0028 Eerlijke Prijs (H)eerlijke Prijs
Titel	Eerlijke prijs voor de biologische varkensvleeskolom
Subtitel	n.v.t.
Naam auteur	Ing. R. Hoste

Codes **Ketenkennisgebied(en)** waarop het artikel van toepassing is 1.8, 2.4 en 4.3.

Datum uitgave	Oktober 2001; jaargang 7; nr. 5
Waar verschenen: Titel en Tijdschrift	Agrimonitor LEI
Pagina's:	1

Samenvatting:
Er is een toenemende vraag naar biologisch varkensvlees in Nederland. Kwaliteit en schaalvergroting zijn daarin kernbegrippen. Hiervoor een een nauwere samenwerking nodig van de verschillende schakels, die nu al in die keten participeren. Om de biologische varkensvleeskolom te versterken is op basis van gezamenlijke inbreng een rekenmodel ontwikkeld, dat op een transparante wijze de opbouw van de ketenkostprijs op een onafhankelijke en betrouwbare wijze in beeld brengt. Middels het model is het mogelijk middels scenario-analyses verbeterpunten aan te reiken ter optimalisering van de samenwerking in de biologische varkensvleeskolom. Behalve dat het een economisch hulpmiddel is voor directe toepassing, ondersteunt het ook het ketenconcept dat gebaseerd is op samenwerking en het zoeken naar gezamenlijk belang.

EERLIJKE PRIJS VOOR DE BIOLOGISCHE VARKENSVLEESKOLOM

Robert Hoste (0317-479762)

De biologische varkensvleesproductie in Nederland is in opkomst, maar heeft nog niet veel marktvolume. Mede door kritische geluiden over voedselveiligheid is de vraag naar producten met een veilig imago sterk toegenomen. Ook de maatschappelijke aandacht voor duurzaamheid, dierenwelzijn en gebruik van medicijnen spelen hierbij een rol. De vraag van supermarkten naar biologisch varkensvlees is beduidend groter dan het aanbod. Een sterke stijging van het aanbod is gewenst, maar lijkt vooralsnog niet van de grond te komen. Schaalvergroting en kwaliteitsverbetering zijn twee sleutelwoorden voor de biologische varkensvleesproductie.

Rekenmodel

Om de biologische varkensvleeskolom te versterken, heeft Platfom Biologica (de beleids- en promotieorganisatie van de biologische landbouw in Nederland) het LEI gevraagd een rekenmodel te maken van de totale productiekolom. Bij de ontwikkeling daarvan is samengewerkt met Agrotransfer. Varkenshouders, De Groene Weg (organisatie van biologische slachterij en slagers) en Verba Vlees (voorverpakker van vlees) zijn intensief betrokken geweest bij de ontwikkeling van het model en hebben ook de benodigde bedrijfsinformatie verstrekt. Juist door de gezamenlijke inbreng van de betrokken bedrijven is er een rekenmodel ontstaan dat op een transparante wijze de opbouw van de ketenkostprijs op een betrouwbare en onafhankelijke wijze in beeld brengt. Het model is gebaseerd op de Activity Based Costing-methode en omvat de volgende functies:

- open kostprijscalculatie;
- instrumentarium voor onderbouwing van afspraken in de keten;
- instrumentarium om onderling te kunnen factureren;
- uitvoeren van gevoeligheidsanalyses voor optimalisatie biologische-varkensvleesketen;
- informatie voor consumentenvoorlichting.

Het rekenmodel kan gebruikt worden voor scenario-analyses om hiermee verbeterpunten aan te reiken voor optimalisatie van de biologische-varkensvleeskolom. Behalve dat het rekenmodel een economisch hulpmiddel is voor directe toepassing, ondersteunt het ook een ketenconcept dat gebaseerd is op samenwerking en het zoeken naar gezamenlijk belang. Daarmee is het Eerlijke-Prijsconcept een uitdaging voor andere ketens.

Kostprijs biologisch varkensvlees

Als eerste resultaat is binnen het project de berekening van de primaire kostprijs van biologische varkens gerapporteerd. Deze bedraagt 5,38 gulden per kilogram warm geslacht gewicht (inclusief BTW). Deze kostprijs is door de slachterij overgenomen als basisprijs voor de uitbetaling aan boeren en ligt bijna een gulden hoger dan de tot dan toe geldende basisprijs.

In het model wordt een batch varkens doorgerekend vanaf de boerderij totdat de producten in het winkelschap liggen, dus inclusief slacht, technische-delenproductie en opvolgende snitten. Zaken die de gewichtsstroom en de uitsnijding in delen beïnvloeden, zijn in het model opgenomen om de juiste gewichtsstroom van begin tot eind te kunnen weergeven. Verder zijn per bewerkingsstap de verschillende kosten in beeld gebracht, gedifferentieerd naar (tussen-)producten.

Per varken blijft circa 49 kg aan vers vlees over. Met hulpstoffen erbij (rundermet voor half-om-half gehakt, kruiden en panering) komt er uiteindelijk van één varken 55 kg vers vlees in het schap te liggen. De andere bruikbare delen (23 kg; tabel 6: 'afzet variabel') gaan nu nog naar een scala aan afzetkanalen, waarin de producten, afhankelijk van de markt, al of niet biologisch afgezet worden. Voor een goede vierkantverwaarding is het van belang om deze 23 kg per varken (zoals buiken en wangen) zo veel mogelijk biologisch af te zetten. Hierbij kan gedacht worden aan vleeswaren of ingrediënten voor worstbereiding.

Bij gangbare varkens wordt maar een gedeelte van alle varkens gebruikt voor versvleesproductie. Er wordt geselecteerd naar afzetkanaal. Bij biologische varkens gebeurt dit nog niet. De kwaliteit van de geleverde biologische varkens is gemiddeld echter duidelijk lager dan bij gangbaar. Kwaliteitsverbetering is nog mogelijk en ook gewenst. Als vervolgens de productieomvang van biologische varkens in Nederland ook nog eens substantieel toeneemt, kan een selectie naar gewenste afzetkanalen ook tot de mogelijkheden behoren. Dergelijke verbeteringen dragen bij aan de economische potenties van de biologische varkensvleeskolom.

Tabel 6 *Gewichtsstroom van biologisch varkensvlees (kg per varken en aandeel in het gewicht van het levende varken)*

		Gewicht	Aandeel
Levend varken		115	100%
Afval + verlies	-/-	33	
Koud geslacht gewicht	=	82	71%
Afval bij uitsnijding	-/-	9	
Bruikbare delen	=	73	63%
Afzet variabel	-/-	23	20%
Naar vers vlees	=	50	
Afval vers-vleesbereiding	-/-	1	
Vers vlees (varkensvlees)	=	**49**	**43%**
Hulpstoffen	+	6	
Vers vlees incl. hulpstoffen	=	55	

Tabel 7 *Opbouw van de ketenkostprijs, uitgesplitst naar schakels (gulden/kg koud geslacht gewicht, excl. BTW) a)*

Primaire productie	5,55
Slacht Uitsnijding Vers-vleesbereiding Retail	10,67
Totale productiekosten	16,22

a) Afzonderlijke kostenposten zijn deels samengevoegd uit oogpunt van belangenbescherming van betrokken partijen.

Ketenkostprijs

De kostprijs van de primaire productie bedraagt 5,55 gulden per kilogram. Dit is gebaseerd op de eerder genoemde 5,38 gulden, na verrekening van toeslagen en kortingen op de basisprijs, door omrekening naar koud geslacht gewicht en na aftrek van BTW.

De ketenkostprijs voor het hele pakket varken bedraagt 16,22 gulden per kilogram koud geslacht gewicht (tabel 7). Er is echter een aanzienlijke differentiatie in realiseerbare verkoopprijs. Vers vlees zal daarom gemiddeld 22,41 gulden moeten opbrengen, omdat de afzet van bijvoorbeeld botten en spek een veel lagere opbrengstprijs heeft. Deze verkoopprijs blijkt in de praktijk ook gerealiseerd te kunnen worden. Bij deze verkoopprijs is overigens verondersteld dat de 'afzet variabel' (zie tabel 6) ook geheel biologisch afgezet wordt.